

Zaključci

1. kongresa hrvatskih povjesničara umjetnosti

Kongres je uspio okupiti hrvatske povjesničare umjetnosti prvi put nakon zaokruženog razdoblja od jednog i pol stoljeća djelovanja struke. Velik odaziv sudionika (93 izlaganja) potvrdio je potrebu okupljanja cjelokupne struke na razini kongresa, kako bi se razmotrila znanstvena i stručna problematiku hrvatske povijesti umjetnosti u svim segmentima razvedenog djelovanja.

Održan na temu »*Sto pedeset godina hrvatske povijesti umjetnosti*«, ovaj prvi kongres rezimirao je problematiku struke u naznačenim relacijama: »*Retrospektiva — Interakcije — Perspektiva*«, čime je uglavnom ispunio očekivanja.

Kongresna izlaganja obuhvatila su hrvatsku povijest umjetnosti u svoj širini njezina djelokruga, otvarajući uvid u stanje i dosadašnja postignuća u znanstvenim istraživanjima, zaštiti i obnovi spomenika, nastavnom radu, muzejskoj i galerijskoj djelatnosti te izdavaštvu. Osim toga, govorilo se o prisutnosti struke u medijima te o interakcijskom i interdisciplinarnom prožimanju.

Premda se trenutno stanje još uvijek ne može smatrati zadovoljavajućim, prema oslikanoj situaciji moguće je zaključiti da hrvatska povijest umjetnosti dostiže višu razinu obrade i znanstvene valorizacije građe, a u konzervatorskoj i muzejskoj praksi, ovisno o mogućnostima, uspjela se nadovezati na suvremene tokove u primjeni novih tehnologija i metoda.

Osobito u zadnjim desetljećima, hrvatska je povijest umjetnosti učinila iskorak u znanstvenim istraživanjima svih vrsta likovne umjetnosti. Razriješeni su brojni problemi, obrađene su i vrednovane značajnije pojave i umjetnici, pojedinačni spomenici i čitavi korpusi, kao i urbane cjeline, čime se ostvaruje podloga za skoro dovršenje povijesnih, tipoloških i topografskih pregleda umjetnosti i korpusa spomenika na tlu Hrvatske, koji nam još nedostaju.

Unatoč nekolicini izuzetnih izložbenih projekata kojima se zadnjih godina naša umjetnička baština predstavila svijetu, hrvatska umjetnost još nije na primjeren način inkorporirana u europsku i svjetsku baštinu. Revalorizacija i afirmacija vršnih dometa hrvatske umjetnosti u europskim i svjetskim razmjerima nameće se kao jedan od prioriteta i kapitalnih zadataka čitave struke.

Završna rasprava neosporno je istaknula »sudbinu i očuvanje umjetničke baštine« kao ključnu temu, što treba ostati u središtu zanimanja cjelokupne struke.

Zbog važnosti konzervatorske profesije kao najodgovornije za doličnu zaštitu i očuvanje baštine, poseban naglasak stavljen je na efikasnije i kompetentnije odvijanje konzervatorske službe, na profesionalno obrazovanje stručnih konzervatorskih kadrova, koje još uvijek nije na pravi način uključeno u visokoškolski obrazovni sustav.

Prihvaćen je prijedlog za izradu strategije i programa prioriteta za zaštitu i obnovu spomenika na nacionalnoj i na regionalnim razinama, koji bi trebao obuhvatiti sve skupine spomenika, uključujući i stambenu arhitekturu visokih spomeničkih vrijednosti. Također se predlaže poboljšanje odgovarajuće legislative, koja mora nedvosmisleno zaštititi integritet umjetničkih spomenika, povjeriti struci odlučivanje o čuvanju, obnovi i prezentaciji spomenika i umjetničkih djela te utvrditi način prikupljanja financijskih sredstva za njihovo očuvanje i obnovu.

Prihvaćen je zahtjev za vraćanjem termina »spomenik kulture« u terminologiju zaštite spomenika i odgovarajuću legislativu.

Zaobilaženje kompetencija povjesničara umjetnosti, osobito kad je riječ o usko stručnoj nadležnosti, nerijetka je pojava u našem društvu, kojoj se cijela struka mora energično oduprijeti. Struka se mora homogenizirati i nametnuti svoje stručno mišljenje, naročito kad se odlučuje o sudbini povijesne i recentne umjetničke baštine. To je naprosto pitanje digniteta struke i njegova očuvanja.

Zahtjev za osnivanjem, odnosno, ponovnim pokretanjem Društva konzervatora, koje je prije petnaestak godina zamrlo, prihvaćen je aklamacijom svih prisutnih. Način ponovnog organiziranja prepušta se konzervatorima, a do njihova udruživanja, o konzervatorskim pitanjima moći će se, kao i dosad, raspravljati u okviru Društva povjesničara umjetnosti Hrvatske.

Pored modernizacije redovitog studija povijesti umjetnosti, povezivanjem teorijskog, terenskog i praktičnog rada, potrebno je uvesti predmet povijesti umjetnosti u niži i srednji obrazovni sustav u onom opsegu koji će omogućiti podizanje svijesti o spomeničkim vrijednostima i pobuditi odgovor

ran odnos prema kulturnim spomenicima i baštini uopće kod najširih slojeva društva od najranije dobi.

U segmentu »edukacije« posebno je važna uloga medija, osobito njihova stalna interakcija u prenošenju informacija o baštini i promicanju promicatelja kulturnih navika u društvu. Mediji trebaju postati rasadnici likovne kulture. Prihvaćen je prijedlog za donošenjem »etičkog kodeksa struke«, za što se zadužuje Društvo povjesničara umjetnosti.

Zaključeno je da se Kongres hrvatskih povjesničara umjetnosti održava svake treće, odnosno, svake pete godine, a unutar tog razdoblja moguće je organizirati tematske znanstvene i stručne skupove.

Priredila
Ivanka Reberski